

REFERAT Økonomiudvalget - 2022-2025 d. 14-09-2022

Mødedato Onsdag d. 14. september 2022 kl. 15:15

Mødested Vejle Rådhus, Rådhuset - Ekstraordinært

Indholdsfortegnelse

Kommunal frisættelse og velfærdsaftale for Vejle Kommune..... 3

Punkt 181: Kommunal frisættelse og velfærdsaftale for Vejle Kommune

00.00.00-P08-1-22

Resume

Ultimo september skal Vejle Kommune meddele KL, hvilket område der ønskes velfærdsaftale for. Sagen her samler op på proces og rammer for den kommunale frisættelse, de eksisterende erfaringer, og drøftelserne i Seniorudvalget og Børne- Familieudvalget. Det indstilles, at frisættelsen i Vejle Kommune drøftes, med henblik på at træffe beslutning om en første og en anden prioritet til KL.

Sagsfremstilling

Regeringen har tidligere meldt et ønske ud om at frisætte samtlige af landets kommuner. Hver kommune frisættes på ét område fra 2023 og 3 år frem. I foråret 2024 vil det blive drøftet blandt partierne bag velfærdsaftalerne, hvorvidt kommunerne skal frisættes på endnu et området i en ny runde (bilag 2, s. 7-8).

Aktuelt pågår en proces, hvor der indgås ”velfærdsaftaler” med hver enkelt kommune på enten skole-, dagtilbud-, ældre- eller arbejdsmarkedsområdet. KL står for at fordele kommunerne, så fire frisættes på arbejdsmarkedsområdet, og resten deles ligeligt mellem de tre øvrige områder. Alle kommuner skal her indgive en første og evt. en anden prioritet (bilag 1, s. 2).

At det er muligt at blive friset på arbejdsmarkedsområdet blev meldt relativt sent ud ifm. økonomiforhandlingerne mellem regeringen og KL. Derfor skulle det, inden for en tidsramme, der ikke muliggjorde en formel sagsbehandling, besluttes, om Vejle Kommune skulle byde ind på dette. Økonomiudvalget besluttede i juni 2022 ikke at søge frisættelse på arbejdsmarkedsområdet. Det muliggør nu, at de øvrige områder kan komme i spil.

I det følgende ridser sagen her rammerne for og erfaringer med frisættelsen op. Efterfølgende gennemgås frisættelsens potentialer i Vejle Kommune som indspark til udvalgets drøftelse.

Frisættelsens rammer og eksisterende erfaringer:

I de sidste mange års frisættelsesforsøg har forsøgskommunerne ansøgt om frisættelse fra enkelte paragraffer. Men med velfærdsaftalerne frisættes kommunerne nu fra hele love (med undtagelse af udvalgte hegnspele), og kan derudover søge om yderligere frihedsgrader.

Det vil på ældreområdet sige, at f.eks. regler for tildeling af ydelser i bredt omfang bevares. Men reglerne for formen på ydelserne vil til en vis grad ikke længere være gældende (se bilag 2, s. 5). På skoleområdet vil formålsparagrafferne stadig være gældende. Men hvordan den konkrete skole indretter sig lokalt for at imødekomme de formål, gives i vid udstrækning fri. Det har i eksisterende forsøg bl.a. betydet nye fag, klassestrukturer, elevinddragelse, m.m.

Der er allerede syv igangværende forsøg af denne art i Esbjerg, Helsingør, Holbæk, Langeland, Middelfart, Rebild og Viborg Kommune. Erfaringerne fra disse kommuner er overvejende positive, og kommunerne fortæller om gode muligheder for at tænke nyt, indrette sig anderledes, og arbejde for at løfte kvaliteten af velfærden til borgerne. Frisættelse fra love er med til at øge mulighederne for dette arbejde. Men samtidig er en udbredt erfaring, at en stor del af potentialet ligger i at frisætte fra kommunernes egne rammer – dvs. regler, politikker, styrings- og ledelsesmetoder. Velfærdsaftalerne beskrives af de igangværende kommuner derfor som en anledning, der frigør energi og mod til, at medarbejdere, ledere og politikere giver sig i kast med at tænke anderledes, se kritisk på hvordan man har indrettet sig, og fravælge statslige og kommunale regler for at løfte kvaliteten og tilpasse velfærden til borgerne.

Frisættelsens potentialer i Vejle Kommune:

Vejle Kommune skal på baggrund af ovenstående også vælge en første og evt. en anden prioritet. I de overvejelser hører det med, at Vejle Kommune i forvejen har tradition for decentrale løsninger. Denne kultur giver i vid udstrækning frihedsgrader lokalt. Når Vejle Kommune skal indgive en første og en anden prioritet, kan de forskellige områders potentialer derfor overvejes ift., hvor det største mulighedsrum i en velfærdsaftale ligger for Vejle Kommune. Hvor kan de største yderligere frihedsgrader hentes i de typer af velfærdsaftaler, som regeringen ligger op til? Hvilke eksisterende tiltag har Vejle Kommune allerede igangsat? Nedenfor følger et overblik over de tre områder.

På ældreområdet lægger rammen for velfærdsaftalerne (bilag 2) op til, at en hoveddel af de eksisterende regler og rammer fortsat skal være gældende. Det tyder således på, at der er meget, en velfærdsaftale ikke vil frisætte fra. Hertil kommer, at Byrådet i 2021 igangsatte en omfattende handleplan på ældreområdet på baggrund af en analyse af området foretaget af BDO. Handleplanen ”Tæt På” indeholder 15 fokusområder, som alle er på vej til at blive implementeret på både

plejecentre og i hjemmeplejedistrikterne. Der er bl.a. tale om ny distriktsstruktur, nye arbejdsmetoder med faste teams i hjemmeplejen, brugerbestyrelser, mv. For at opnå en god effekt af handleplanen, skal der være plads til at fokusere på dens implementering. Herudover forventes en ny Ældrelov at blive vedtaget i 2022 eller 2023, som vil sætte rammen for den fremtidige styring og drift af ældreområdet i Danmark. Dette kan være argumenter for at genbesøge en frisættelse i anden runde i 2024, hvor handlingsplanens implementering er længere fremme, og områdets nye rammer er kendte.

Dagtilbudsområdet har i forvejen den højeste grad af decentralisering i Vejle Kommune. Samtidig har området den laveste grad af statslig regulering relativt til de andre områder. Og derudover er mængden af kommunale regler begrænset, set i forhold til ældre- og skoleområdet. Det er derfor vanskeligt at se potentialet i en frisættelse for området.

På trods af at Vejle Kommune i forvejen har en høj grad af decentralisering på skoleområdet, har området potentialer, der kan indfris med en frisættelse. Potentialerne ses ift. lokalt i endnu højere grad at kunne organisere skoledagen på nye måder, end det i dag er muligt inden for lovgivningens rammer. Herudover vil frisættelsen give mulighed for at tone den enkelte skole indholdsmæssigt. Samtidig ses et potentiale for mindre dokumentation. For at sikre en balance mellem overordnede fælles målsætninger og lokal frihed til at arbejde for målene, vil frisættelsen skulle ske inden for en overordnet strategisk ramme. Rammen vil sikre, at der fortsat er en fælles retning for skolevæsenet i Vejle Kommune, men med frisættelsen vil det kunne tydeliggøres, at der er flere veje til at nå de fælles mål. Dette handlerum skal dyrkes i en frisættelse af skoleområdet, sådan at elever, forældre, lærere og pædagoger inddrages i, hvad en god skole er i den lokale kontekst.

Drøftelser i fagudvalg:

Sagen har været til drøftelse i de relevante fagudvalg forud for Byrådets drøftelse d. 14. september.

Seniorudvalget ønsker at drage erfaring af andre kommuners frisættelsesforsøg i 2023 og samtidig følge effekten af den igangværende handleplan ”tæt på”. Udvalget vil efterfølgende overveje at søge frisættelse i 2024.

Børne- og Familieudvalget anbefaler at skoleområdet indgives som første prioritet.

Sagens videre forløb

- 14. september, Byrådet træffer beslutning om første og anden prioritet
- Ultimo september; Første og anden prioritet gives til KL
- Herefter afventes tilbagemelding fra KL

Historik

- 22. august, drøftet i Økonomiudvalget og sendt til behandling i fagudvalg.
- 7. september, drøftet i Seniorudvalget
- 8. september, drøftet i Børne- og Familieudvalget

Kommunaldirektøren indstiller,

at frisættelsen i Vejle Kommune drøftes, og at anbefalingerne fra udvalgene tages til efterretning, således at skoleområdet indgives som første prioritet, og at der ikke indgives en anden prioritet.

Beslutning

Anbefales.

Bilag

Borgmesterbrev vedr. udvælgelsesproces for velfærdsaftaler på folkeskole- dagtilbuds- og ældreområdet

Aftale om udbredelse af velfærdsaftaler på ældreområdet

Dagsordenspunkt Kommunal frisættelse og velfærdsaftale for Vejle Kommune behandlet på mødet 22. august 2022 kl. 1200 (Mødelokale 1, Skolegade) i Økonomiudvalget (2022).docx

Dagsordenspunkt Kommunal frisættelse og velfærdsaftale for Vejle Kommune behandlet på mødet 7. september 2022 kl. 0830 (Plejehjemmet Betty Sørensen Parken, Betty Sørensen Parken 14. A, Vejle , .docx